

בגיליון:
ריאיון עם
מזכ"ל בנק"י

גיליון 30 / 4 באוגוסט 2021

מחאת החקלאים בצפון, 29 ביולי 2021 (צילום: התאחדות החקלאים)

שביתה כללית

ממשלת הימין מקדמת תקציב מדינה הפוגע בעובדים,

בגמלאים, בחולים, בנשים, בחקלאים, בצרכנים ובסביבה

כחלק מאישור התקציב אושר גם חוק ההסדרים, הכולל שורת רפורמות נאו-ליברליות: העלאת גיל הפרישה לנשים ל-65 (ר' מאמר בעמ' 6); פגיעה קשה בחוסן של קרנות הפנסיה והפניית כספי עובדים לשוק ההון; אגרת גודש בכניסה לתל אביב; הקלות בייכוד ועוד.

"זה תקציב שהוא 80% ליכוד", אמר שר האוצר הכושל לשעבר ישראל כ"ץ. אכן זה תקציב 80% ליכוד, בתוספת 20% מפלגות הימין הקיצוני ישראל ביתנו בראשות ליכרמן וימינה בראשות בנט-שקד.

לכאורה התקציב פוגע בכולם: עובדים, נשים, גמלאים, מתמחים ברפואה, חקלאים, צרכנים, נוסעי התחבורה הציבורית ועוד. למעשה הוא פוגע רק ב-99%. האחוז הבורד של סוחרי הנשק, בעלי ההון ובעלי התאגידים הגדולים (המקומיים והזרים) רק ירוויחו ממנו.

כעת נדרשת תשובה מעמדית הולמת: שביתה כללית בדרישה להתפטרותו של שר האוצר ולגניזת התקציב הגזלני. ההסתדרות, כוח לעובדים, ארגוני הנשים, הנכים והחקלאים – כולם צריכים לעשות יד אחת כדי להעביר את הגזרות מן העולם.

ממשלת הימין אישרה השבוע (2.8) את תקציב המדינה ואת חוק ההסדרים לשנים 2021 ו-2022. את התקציב גיבש שר האוצר, אביגדור ליכרמן. ראש הממשלה נפתלי בנט אמר: "בשעה טובה, יש תקציב בישראל. לאחר שלוש שנים של קיפאון, ישראל חוזרת לעבוד". ההסכמות העיקריות שהתגבשו הובילו להגדלה משמעותית של תקציבי הצבא והכיבוש וכן מתן תוספת של שני מיליארד שקל לתקציב הבסיס של משרד הבריאות על חשבון קיצוץ רוחבי של 1.5% בתקציבי יתר המשרדים – פרט למשרד הביטחון (עוד על התקציב בעמ' 3 בגיליון זה).

עם אישור התקציב בממשלה, הודיעה שרת הפנים איילת שקד: "הגדלנו את התקציב הייחודי ליהודה ולשומרון ביותר מ-50%, ובנוסף הקצבנו תשתיות ליו"ש". יצוין שכבר עתה, ההתנחלויות בשטחים הפלסטיניים הכבושים זוכות בתקציבים גבוהים בהרבה לעומת הרשויות המקומיות במדינת ישראל. נוסף על כך, אושרו כספים קואליציוניים בסך 900 מיליון שקל ב-2021 וב-2022. הסכום ברובו מיועד למפלגתה של השרה שקד, ימינה, שבראשה עומד ראש הממשלה נפתלי בנט.

מכתבים למערכת

זה לא פעם שלישית גלידה

אני שומע כל הזמן שמה שקורה בשטחים לא מעניין איש, שהעולם שכח מהפלסטינים ושהקו הירוק נמחק מזמן. אבל לפעמים מסתבר שזה לא בדיוק המצב. הפעם היו אלה המאחז אביתר – שעורר מחלוקת משמעותית ראשונה בממשלה החדשה; הפינוי האפשרי של הכפר חאן אל-אחמר שחזר לכותרות; ופינוי קהילות רועים, שהפך כבר לעניין שבשגרה, שהפציעו לסדר היום. דבר לא הבעיר דיון ציבורי כמו ההחלטה של חברת בן אנד ג'ריס להפסיק לשווק גלידה בהתנחלויות.

ובכל זאת, על אף שהמצב בשטחים משפיע מאוד על חיינו, מעורר טלטלות פוליטיות ומעצב את האופן בו רואה העולם את ישראל, הדיון הציבורי בארץ לגבי השטחים חסר מידע רב. לכולנו יש דעה על ההחלטה של בן אנד ג'ריס, אבל כמה מאיתנו באמת יודעים מה קורה בשטחים? כמה מאיתנו ביקרו שם שלא במהלך השירות הצבאי? רובנו יכולים להעביר את כל חיינו בלי לחצות את הקו הירוק אפילו פעם אחת. וזו בדיוק הבעיה.

את אי-הידיעה הזאת מנצלים פוליטיקאים וגורמים אחרים כדי לעשות הון פוליטי, כשלעיתים הם עצמם לא יודעים מה קורה בגדה. רוב התגובות להחלטה של בן אנד ג'ריס מימין ומשמאל היו אוטומטיות. ח"כ עמיחי שיקלי השווה את ההחלטה של בן אנד ג'ריס, לא פחות ולא יותר, לליניץ' המתועב ברמאללה בשנת 2000. שר החוץ ורה"מ החליפי, יאיר לפיד, המשיך במדיניות של קודמיו וקרא להחלטה "כניעה לאנטישמיות". לפיד, שאמור להוביל את ממשלת הישנוי, בחר בדרך הקלה: "אם האנטישמים נגדנו", הוא טען, "סימן שהצדק איתנו". למרבה האירוניה, שונאי ישראל יכולים מצדם לראות בתגובה הישראלית אישור לעמדתם: אם כל הישראלים מתייצבים מאחורי מדיניות הממשלה, אין כל טעם להבחין בישראל בין ימין לשמאל, בין קואליציה לאופוזיציה ובין תנועת ההתנחלות למתנגדיה.

רובנו פשוט לא יודעים מה קורה בשטחים. מה הם "סידורי ביטחון" – שבעצם חותכים שטחים חקלאיים של פלסטינים ולא מאפשרים להם לעבד אותם; מה קורה כשנער פלסטיני רוצה לרעות את העדר של משפחתו ונתקל שוב ושוב בהתנחלויות של מתנחלים; ומה יש לפלסטינים עצמם לומר. המציאות בשטחים קשה מאוד. לכן זה הזמן לפנות לארגונים עיר עמים, שוברים שתיקה, מחסום ווטש, רבנים לזכויות אדם, שלום עכשיו ואחרים, המארגנים באופן קבוע סיורים לשטחים עבור כל מי שרוצה להרחיב את הידע שלו לגבי המציאות הישראלית, ושבעזרתם אפשר לראות את המציאות שמעבר להרי החושך.

גם אם אנחנו כועסים על בן אנד ג'ריס וגם אם לא, חשוב שלפחות נדע מה באמת קורה שם, נראה מקרוב את הדברים שאנחנו רואים בדרך כלל בטלוויזיה, ורק אז נחליט איזו גלידה לקנות ואיזו לא.

מיקי גיצין, מנכ"ל

הקרן החדשה לישראל

ניתן לשלוח מכתבים למערכת באמצעות הדוא"ל

zohaderekh@gmail.com

או לחיבת דואר 26205 ת"א-יפו 6126102

דברים בשם אומרם

אם כולם באים, לאן הם יטוסו מדי שבוע?

"בישיבת ההנהלה של ההסתדרות הציונית העולמית שהתקיימה בשבוע שעבר במלון עדן שבזכרון יעקב, התגלע ויכוח נוקב בין סגן ומ"מ יו"ר ההסתדרות הציונית העולמית יזהר הס לבין היו"ר יעקב חגואל לאחר שהס אמר את הדברים הבאים: 'בעיני, זה יהיה דבר נורא אם כל העם היהודי יעלה לארץ ישראל, ואני באופן אישי אצטער על כך מאוד'."

23.7 "גלובס"

על סמטוכה וספירת כסף במדרגות

"בסמטוכה שנוצרה בכנסת היחידים שנהנים מכל העולמות אלה חברי הרשימה המשותפת. השלל שהשיג עבורם יו"ר הסיעה אחמד טיבי הממולח הוא חסר תקדים. וזה עוד לפני המו"מ על תקציב המדינה. כשמנסור עבאס, שאחיותו בסיעתו רופפת, אינו מסוגל לספק את הסחורה לקואליציה האנורקטית, טיבי ויו"ר הרשימה איימן עודה חוגגים. הם מנהלים מו"מ לפני כל הצבעה. 'רע'ם אוכלים צפרדעים, ואצלנו סופרים את הכסף במדרגות', אמר לי מישהו מהמשותפת."

23.7 יוסי ורט, "הארץ"

איש עקרונות, אבל תמורת כיסא מוכן להתגמש

"חבר הכנסת והשר המיועד אלי אבידר מישאל ביתנו התחסן נגד קורונה, כך הודיע דוברו של אבידר. חבר הכנסת שהודיע לפני כמה חודשים שאין בכוונתו להתחסן קיבל את החיסון בתחילת החודש. אבידר עתיד להתמנות לשר המודיעין."

23.7 דפנה ליאל, חדשות 12

עדות מימין על היעילות של המאבק בכיבוש

"משיחות שערכתי עם ראשי אוניברסיטת אריאל התבררה הפגיעה הקשה באוניברסיטה, בחוקריה ובתלמידיה, כתוצאה ממצעו של [פרופ' עודד] גולדרייך."

יואב גלנט, ח"כ מהליכוד ושר החינוך לשעבר, "ישראל היום", 25.7

מסמך הגולגלות

"בידיעות אחרונות, חושף רונן ברגמן – שגם חשף לאחרונה שחברות הסייבר ורינט וקנדירו קיבלו רישיון למכור נשק סייבר לסעודיה – עדות היסטורית לעלילותיהם של בחורינו הטובים מול אזרחים לא חמושים, עוד כשהיינו סתם התקפיים, בלי סייבר. בעיתון ממתגים את המסמך שנחשף כ'מסמך הגולגלות': 'מאי 1986, מלון גראנד ביץ': ראש השב"כ אברהם שלום ובכיר הארגון יוסי גינוסר נפגשים. המטרה: למנוע את העמדתם לדין של בכירי השב"כ באשמת הריגת המחבלים מקו 300 וטיח הפרשה. האמצעי: ניסוח 'מסמך סחיטה' שמפרט עינויים, התנקשויות ורצח אזרחים שביצע השב"כ – ושחשיפתם במסגרת משפט הייתה מחוללת סערה בינלאומית. התוצאה: חנינה לכל המעורבים מהנשיא חיים הרצוג'."

23.7 שוקי טאוסיג, "העין השביעית"

העבודה, מרצ ורע"מ נותנות ידן לתאצ'ריסטים קיצוניים

תקציב 2021 - תקציב גזירות

אשר לחברה הערבית, הצעת התקציב הנוכחית ממשיכה במגמה שראינו מאז 2015 במשרד האוצר – הגדלת תקציבים לחברה הערבית כדי לספק עובדים ערבים לענפים שונים ובכך להגדיל את הפריזון במשק. זו מדיניות כלכלית מוצהרת של אגף התקציבים מאז שנות ה-90, שהנהגה הפוליטית של החברה הערבית ידעה לנצל ולנווט למקומות הנכונים.

הגדלת תקציב לחברה הערבית - אבל באיזה מחיר

את תוכנית 922 הובילה במידה רבה הרשימה המשותפת בראשות חד"ש בכנסת ה-20. הפעם, עם רע"ם בממשלה, תוכנית 923 נראית כמו הגדלה מסוימת של התוכנית הקודמת. השאלה היא האם הגדלה שולית של התקציבים שווה ויתור על העמדות הפוליטיות. התשובה של חד"ש היא לא מהדהד. אנחנו, מתעקשים להיאבק למען הישגים תקציביים לחברה הערבית בלי לוותר על המאבק בכיבוש ובלי לוותר על עמדה חברתית-כלכלית כוללת המתייצבת לצד העובדים והמוחלשים ונגד ההון.

רע"ם שואפת להיות ש"ס של החברה הערבית. אבל כמו ש"ס, היא לא באמת תוציא את הציבור שהיא מייצגת מחיים בעוני.

נמרוד פלשנברג

הרשימה המשותפת לא תתמוך בתקציב

שר האוצר אביגדור ליברמן הצהיר השבוע בריאיון לחדשות 12 (2.8): "אם נצטרך, נגייס בלי בושה ח"כים מהרשימה המשותפת שיתמכו בתקציב". ליברמן, שרק לאחרונה כינה את חברי הכנסת של המשותפת "תומכי טרור", מכריז כעת שיסתמך עליהם כדי להעביר בכנסת את התקציב הניאו-ליברלי, אותו אישרה השבוע הממשלה. "אני לא מנהל משא ומתן עם המשותפת, יש יו"ר קואליציה", אמר ליברמן והדגיש: "אם נצטרך, נגייס אחד-שניים מהם בלי בושה".

ברשימה המשותפת מסרו בתגובה: "לא נתמוך בתקציב שמעמיק את הכיבוש וההתנחלויות, מייקר את החשמל והדלק, מעלה את גיל הפרישה לנשים ומחליש את המוחלשים". על כך הוסיפה ח"כ עאידה תומא-סלימאן (חד"ש – הרשימה המשותפת): "זה תקציב ימני קיצוני מבית מדרשו של פורום קהלת, שמגדיל את תקציב הכיבוש ופוגע בציבורים הכי מוחלשים. זה תקציב הפרטה שלא ממסה את העשירים אבל מטיל מיסים עקיפים על השכבות המוחלשות. אני מציעה לליברמן להתעורר מההזיות שלו".

למתנגדי התקציב וחוק ההסדרים שאושרו השבוע בממשלה הצטרף יו"ר ההסתדרות ארנון בר-דוד: "מי שחושב לנצל את המצב ולנסות לכפות על העובדים כל מיני חקיקות; מי שינסה לפעול בכוח נגד העובדים, ימצא אותנו מולו כחזית אחידה. יוכרו סכסוך עבודה, והמשק בישראל ייסגר ללא היסוס".

הצעת התקציב וחוק ההסדרים שאישרה הממשלה בתחילת השבוע כאילו נפלו עלינו מלפני 15 שנים – בזמן שהאורתודוקסיה הניאו-ליברלית שלטה ללא מיצרים במסד הפוליטי.

בעקבות משבר הקורונה והמשבר הכלכלי של 2008, גם הכלכלנים מהזרם הבורגני המרכזי מבינים שהדרך לצאת ממשבר היא בקיצוצים ובמשטר צנע, אלא בהשקעה ציבורית ובהרחבת תקציבית. אבל איש לא עדכן את האוצר, או את נציגי "השמאל" בממשלה, שפיזרו מילים על אודות הרחבה תקציבית אבל בסוף נאבקו אך ורק עבור המשרדים של ראשי המפלגות שלהם.

הצעת התקציב שאושרה, בליווי חוק הסדרים מנופח, כוללת העלאה של מסגרת התקציב רק בהתאמה לגידול באוכלוסייה: 11 מיליארד שקל עלובים. החלק הארי של הסכום הזה ילך למערכת הצבאית – כלומר, לחיזוק הכיבוש וההתנחלויות ולחרחור מלחמה נגד איראן. בהצעת התקציב מוצע גם קיצוץ רוחבי של 1.5% בתקציבי כל המשרדים.

מערכת הבריאות זוכה אמנם בהגדלה משמעותית בתקציבה, שתופנה לחיזוק מערך בריאות הנפש ומערכות הרפואה בפריפריה. אבל נראה שמפלגת מרצ שמה את כל הביצים שלה בסל הבריאות והשליכה את כל שאר הדרישות השמאליות לפח. אין שום מס על הון. אין שום מהלך לחיזוק העובדים. נוסף לקמצנות התקציב, שנערי האוצר לא מתביישים להודות כי נועד להכין את הקרקע לתקציב קיצוצים אגרסיבי שיבוא אחריו, אישרה הממשלה גם חוק הסדרים שמטרתו לבסס את משטר ההפרטות ואת משיכת ידה של המדינה מחובותיה.

חמשלת ימין-ימין

נוסף לגזירה בדבר העלאת גיל הפרישה לנשים – גולת הכותרת של הצעת חוק ההסדרים, המופיעה תחת הכותרת האורוליאנית "שוויון מגדרי" – כולל החוק גם רפורמה מרחיקת-לכת באופן בו מתבצעת רגולציה בישראל. מטרת האוצר היא להקים רשות רגולטורית בה הוא שולט, שנועדה למחיקת הרגולציה של משרדי הממשלה השונים. כבר היום מחזיק בידי האוצר עוצמה רבה בהשוואה למדינות אחרות. הרפורמה המוצעת רק תחזק את השליטה של פקידי האוצר, תאצ'ריסטים ימנים קיצוניים, בכלכלה. מה עוד כלול בחוק? הפרטת הדואר, הפרטת החינוך, הפרטת הפיקוח על יבוא ועוד ועוד. "רפורמות מבניות" עד האופק.

הממשלה החדשה הכריזה שהיא ממשלת אחדות של "ימין-מרכז-שמאל", אבל התקציב שהיא מציעה הוא תקציב ימני קיצוני עם כמה קישוטים שמזכירים מדינת רווחה – פה השקעה ברכישת אוטובוסים, שם מכשירי MRI – לא הרבה מעבר. נראה שהעובדה שניציגי הציבור החרדי נותרו מחוץ לממשלה מאפשרת למאמיני השוק החופשי הפונדמנטליסטים ליברמן, סער, בנט ולפיד לגבש תקציב דורסני בצורה יוצאת דופן. נציגי ה"שמאל הציוני" בממשלה, מצדם, הראו שהם לא באמת מחויבים לעובדים ולציבורים מוחלשים. כמו שהבהירו פעם אחר פעם – הם מחויבים בעיקר ל"רק לא ביבי".

נוחות הכיבוש

ירו למוות בן 11

סוכנות הידיעות הפלסטינים "וואפא" מסרה (29.7) כי חיילי צה"ל ירו למוות בפלסטיני בן 11 בעיירה בית אומר שליד חברון. ההרוג, מוחמד אל-עלאמי, נורה כשישב במכונית יחד עם בני משפחתו. לפי דובר צה"ל, חיילים פתחו באש לעבר גלגלי הרכב לאחר שהנהג לא נענה לקריאתם לעצור ו"נבדקת הטענה כי ילד פלסטיני נהרג". לפי הסהר האדום, אל-עלאמי נפגע בחזהו ופונה במצב קשה לבית החולים אל-אהלי שבחברון, שם מת מפצעיו.

בעת הלווייתו של אל-עלאמי ירו חיילים למוות בשאוקת ח'ליל עוואד, בן 20. לפי משרד הבריאות הפלסטיני, הצעיר נורה בבטנו ובראשו, ופונה לבית החולים בחברון שם מת מפצעיו. 11 פלסטינים נוספים נפצעו בעימותים. עוואד היה הפלסטיני החמישי שנהרג מירי כוחות הכיבוש באותו שבוע. יצוין כי בשבוע שעבר (27.7) ירו חיילים למוות בפלסטיני בן 41 ליד הכפר ביתא. לפי הצבא, הפלסטיני נורה לאחר שהתקדם במהירות לעבר הכוח כשמוט ברזל בידו. סגן ראש מועצת ביתא, מוסא חמאיל, אמר ל"וואפא" שההרוג הוא עובד המועצה, שאדי לוטפי סלים, שנהג להגיע למקום כדי לפתוח את הברו הראשי השולט בהספקת המים לכפר.

ניאו-נאצי אוקראיני מקבל

טיפול רפואי בישראל

ארטיום מושנסקי, הנמנה עם ראשי הארגונים הניאו-נאציים באוקראינה, הגיע לארץ במטוס פרטי ואושפז בבית חולים אסותא בתל אביב – כך פורסם בתקשורת האוקראינית. השבוע (1.8) הפגינו פעילים אנטי-פשיסטים מול בית החולים.

לפי הפרסומים, מושנסקי נפצע קשה בניסיון חיסול בחרקוב שבאוקראינה והובהל לישראל לקבלת טיפול רפואי נוסף. את האמבולנס לבית החולים בחרקוב ליוו פעילים ניאו-נאצים כשהם מצדיעים במועל יד. מושנסקי, 31, נחשב אחד הבכירים בהנהגת ארגון לאומני שרצח אזרחים אוקראינים המתנגדים לממשלה.

הוועדה לקידום מעמד האישה: מודאגות מתקציב המדינה החדש

דיון ראשון בוועדה לקידום מעמד האישה ולשוויון מגדרי בראשות ח"כ עאידה תומא-סלימאן (חד"ש – הרשימה המשותפת) נערך השבוע (2.8). בדיון השתתפו פעילות בארגוני נשים. בישיבה דנו בקביעת הנושאים שיטופלו במסגרת הוועדה. בפתח הישיבה אמרה היו"ר תומא-סלימאן: "עברנו שנתיים קשות של בחירות וקורונה. המשברים פגעו בנשים בשוק העבודה, בבית, גרמו לעליה באלימות במרחב הציבורי והפרטי, ועוד".

ח"כ תומא-סלימאן הביעה את דאגתה נוכח תקציב המדינה החדש: "בראש ובראשונה אני מודאגת מהפגיעה שתגרס העלאת גיל הפגישות לנשים מוחלשות המועסקות בעבודות שוחקות. אדרוש שהדיון בנושא גיל הפרישה יתקיים גם בוועדה זו. חיוני להבטיח את התמיכה בנשים מוחלשות לפני שמעלים את גיל הפרישה", הוסיפה. עוד הבטיחה היו"ר לקדם חקיקה "כדי להחיל דין רציפות על הצעת החוק לטיפול בגברים אלימים. נקדם את הצעת החוק בנושא שלילת זכויות קניין בדירות לגברים רוצחים, וגם נפעל לקדם איזוק אלקטרוני לגברים אלימים".

לדברי עו"ד גלי עציון מנעמ"ת, "כולנו צריכות להיערך לנושא העלאת גיל הפרישה לנשים הכלול בחוק ההסדרים. המתווה שעבר בממשלה לא נותן מענה לנשים במקצועות שוחקים ולנשים שנפלטו משוק העבודה. זה הדבר הדחוף שעלינו לעסוק בו עכשיו". לדברי הדס בן אליהו ממכון ון ליר, "בתקופת הקורונה היינו עסוקות מאוד בחיפוש נתונים רגשי מגדר. לפי החוק, על הרשויות לאסוף את הנתונים האלה. אני מציעה שהוועדה תדרוש מכל משרדי הממשלה נתונים שיחשפו את מעמדן האמיתי של הנשים".

העליון הציע פשרה בשיח' ג'ראח

עשרות פעילי שלום וזכויות אדם הפגינו השבוע (2.8) מחוץ לבית המשפט העליון בירושלים נגד פינוי משפחות פלסטיניות משכונת שיח' ג'ראח, במהלך דיון בבקשת הערעור של ארבע משפחות.

בדיון הציעו שופטי בית המשפט העליון פשרה, במסגרתה יוכלו הפלסטינים להישאר בבתיהם כ"דיירים מוגנים". לפי ההצעה, הפלסטינים, המתגוררים בשכונה משנות ה-50, יוגדרו דיירים מוגנים ולא ניתן יהיה לפנותם במשך עשרות שנים. בתמורה, הם יידרשו לשלם שכר דירה נמוך לעמותת הימין נחלת שמעון שרכשה את הקרקע במקום. השופט יצחק עמית הציע את פשרה, במטרה להגיע "להסדר פרקטי בלי הצהרות כאלו ואחרות שמעניינות את התקשורת". "זה ייתן לנו מרחב נשימה של כמה שנים טובות. עד אז או שיהיה הסדר מקרקעין או שיגיע השלום. תהיו קצת אופטימיים", אמר.

עורך הדין של המשפחות הגיב ואמר: "נדרוש הכרה בזכות הבעלות שנתנה לנו ממשלת ירדן. שלא יהיו אשליה – איננו מקבלים את טענת הבעלות של המתנחלים".

מאות השתתפו ביום שישי (30.7) בהפגנה נגד נישול תושביה הפלסטינים של שכונת שיח' ג'ראח. בין המפגינים: חברי הכנסת עאידה תומא-סלימאן ועופר כסיף (חד"ש – הרשימה המשותפת), ופעילי חד"ש, בנק"י ושלום עכשיו. ח"כ תומא-סלימאן אמרה בעצרת המאולתרת שנערכה במקום: "הפשע שמבוצע בירושלים המזרחית הוא פשע של טיהור אתני. הממשלה אינה ממשלת שינוי, אלא ממשלת המשך הכיבוש וההתנחלות".

קבלו את

זו הדרך

מדי שבוע בדוא"ל

או בדואר רגיל

המעוניינים לקבל בדואר אלקטרוני, ללא תשלום, מתבקשים לשלוח

כתובת דוא"ל אל: zohaderekh@gmail.com

המעוניינים לקבל בדואר רגיל, מתבקשים לכסות את הוצאות

המשלוח באמצעות תרומה של 150 שקל בשיק לפקודת המפלגה

הקומוניסטית הישראלית, ת"ד 26205 תל-אביב 6126102

ראיון עם שאדי נסאר, המזכ"ל החדש של ברית הנוער הקומוניסטי

לחיזוק המאבק המעמדי המשותף

הפוליטית סייעה למפלגה ולחד"ש במערכות הבחירות, ועודדה גם פעילים ופעילות נוספים להתנדב. הוועידה האחרונה אשר התקיימה באיחור משמעותי שהקשה על התנועה להתארגן מחדש, הוועידה הוכתרה כהצלחה גדולה. מאות השתתפו בפתיחת הוועידה ויותר מ-130 צירים מהסניפים השתתפו ביומה השני, בו נערכו הדיונים וההצבעות.

מהם האתגרים העומדים בפני בנק"י כיום?

אחרי שלוש שנים של מערכות בחירות, על התנועה לחזור לשגרת פעילות. נודעת חשיבות לארגון ועידות במחוזות, לשיקום סניפים שנמצאים במצב ארגוני לא יציב, להניע תוכנית לצירוף בני נוער לתנועה, ולקבוע יעדים שנתיים ברורים ברמה המחוזית והארצית. אבל הדבר המשמעותי ביותר שעלינו לעשות הוא להשקיע באופן משמעותי יותר בחינוך הרעיוני ובמאבקים הפוליטיים בשטח. גם בתקופת הבחירות, המשיכה התנועה את פעילותה במאבקים המרכזיים: המאבק נגד האלימות וארגוני הפשע בחברה ערבית; המאבק נגד הגיוס לצבא; והמאבק נגד הגזענות, הכיבוש וההתקפות על החברה הערבית בישראל. על ההנהגה החדשה של התנועה לשים דגש מחדש במאבק הערבי-היהודי המשותף. תפקידנו הוא להציע אלטרנטיבה מרקסיסטית למציאות הישראלית-פלסטינית, בתיאוריה וגם בפרקטיקה. חשוב לנו להתאים את המסרים, הרעיונות, דרכי הביטוי וההפצה לדור הצעיר ולתקשורת שהוא צורך. חשוב להסביר לנוער את כוחם של האלטרנטיבה הקומוניסטית ושל המאבק הערבי-היהודי המשותף.

מה החשיבות של קיום תנועת נוער ערבית-יהודית

במציאות העכשווית?

בנק"י היא תנועת הנוער הערבית-היהודית הלא-ציונית היחידה שפועלת ברציפות מאז הוקמה ב-1924. זו התנועה היחידה הדוגלת במאבק משותף על בסיס השקפה מעמדית מרקסיסטית ופוליטיקה שמאלית מהפכנית. זו התנועה היחידה שמעניקה חינוך חברתי שוויוני ודמוקרטי. התנועה שלנו נאבקת במרחב פוליטי וחברתי מורכב מאוד, שנשלט ברובו בידי הימין הציוני בתמיכת ההון הגדול.

מאז תחילת הסכסוך אמרנו כקומוניסטים שאין דרך לפתור אותו וזולת דרך המאבק הערבי-היהודי המשותף. מאבקנו המעמדי רואה בציונות ובטיפוח עליונות יהודית וכן בריאקציה הערבית ובאימפריאליזם שמזין אותן את האויב האמיתי. אויב זה משותף לעם הפלסטיני שנאבק למען חירותו, שיבת הפליטים ומדינתו העצמאית, ולמעמד העובדים בישראל בכללותו.

בנק"י מאתגרת את המערכת הפוליטית. בלי תנועה כמו זו שלנו, הכוחות הפוליטיים הגזעניים, שמקדמים כיבוש, אפרטהייד ומלחמה, ישלטו בעתידנו. אנחנו מתנגדים לדר-קיום מזויף, בלי בסיס פוליטי, שאינו נותן מענה לשאלות הקיום של שני העמים. אנו מתנגדים כמו כן ל"דמוקרטיה" שעיוורת לזהות הפלסטינית של הערבים אזרחי ישראל, ומקדמת חוקים גזעניים.

אמנון ברונפלד-שטיין

שאדי נסאר (24), המזכיר הכללי החדש של בנק"י – ברית הנוער הקומוניסטי הישראלי, שוחח השבוע עם "זו הדרך". נסאר נבחר לתפקידו בעקבות הוועידה ה-21 של תנועת הנוער הערבית-יהודית שהתקיימה בשפרעם בחודש יוני.

מה היקף הפעילות בבנק"י כיום?

פועלים כיום מעל 20 סניפים מאורגנים ברחבי הארץ. הסניפים ברובם באזור הגליל, אך ישנם סניפים גם באום אל-פחם, בחיפה, בתל אביב ובירושלים. באחרונה הרחיבה התנועה את פעילותה וחידשה את נוכחותה באזור המשולש הדרומי (טייבה, קלנסואה וטירה). בתנועה חברים כיום יותר מאלף בנות ובני נוער מתחת לגיל 19, רובם תלמידים בתיכון ובחטיבת הביניים.

במהלך העשור האחרון התחדשה התנועה והיא צעירה יותר מבחינת גיל חבריה. שינוי זה משתקף גם בהנהגת התנועה, ביכולותיה ובסדרי העדיפויות שלה. בוועידה האחרונה בחרנו הנהגה צעירה. חברי וחברות התנועה מוכשרים הרבה יותר בשימוש בכלי התקשורת החדשים ובמדיה החברתית. בצד זאת, אנו ממשיכים לשים דגש בחינוך הרעיוני והפוליטי.

ההנהגה הנוכחית של התנועה התחנכה והתפתחה על רקע המציאות הפוליטית המורכבת במדינה בשנים האחרונות. מרבית מובילי הסניפים והמחוזות התחנכו בתנועה בקבוצות הילדים ("טליעה" ו"בני עמל") והחלו את פעילותם כתלמידים ביסודי או בחטיבת הביניים. בזמן שנערכה הוועידה הקודמת של בנק"י, לפני זמן רב בשל אילוצים שונים, היו חברים אלה בראשית דרכם בתנועה. הם מבינים את החשיבות של ההמשכיות הארגונית ושל קשרי מדרוך-חניך. גם אני, למשל, הצטרפתי לתנועה בכיתה ט' לאחר שבמהלך כמה שנים השתתפתי במחנה הקיץ של סניף בנק"י בעראבה.

כיצד מתמודדת בנק"י, תנועת נוער קומוניסטית,

עם החיבור לכוחות פוליטיים אחרים במסגרת

הרשימה המשותפת?

זה אתגר גדול. מאז 2015 אנו חברים בווריאציות שונות של מערך הכוחות שנקרא הרשימה המשותפת. אחת ממטרותיה המרכזיות של בנק"י היא לחזק בסניפיה את השיח הרעיוני-אידיאולוגי המתקיים במפלגה, בחד"ש וגם בציבור הרחב. העיסוק המתמשך בבחירות, שהחל עוד בבחירות המוניציפאליות ב-2019, שחק את המרכיב הרעיוני בפעילות הסניפים. כעת עלינו להתרכז במשימות של החינוך הרעיוני, של הפעילות הקהילתית וההתנדבותית ושל בניית מאבקים בשטח. במהלך שלוש השנים האחרונות הצליחה בנק"י להרחיב את שורותיה ולבסס סניפים חדשים.

כיצד הצליחה בנק"י להתרחב בתקופה זו?

השקענו בקבוצות הגיל הצעיר ובבני עמל. במשך חמש שנים הגדלנו את את מספר קבוצות בני עמל מארבע קבוצות ברחבי הארץ ליותר מעשר. כמו כן חיזקנו את הקשר בין תלמידי התיכון בסניפים שונים וקידמנו את מחנות הקיץ. לפני תקופת הקורונה הפעלנו עשרה מחנות התנדבותיים בהם השתתפו מעל 1,500 בני נוער. נוסף על כך קידמנו את מרכז המדיה והתקשורת של התנועה וחיברנו אותו לעידן הרשתות החברתיות. קיימנו כמו-כן עשרות הרצאות, סדנאות וימי עיון ארציים ומחוזיים. ההתגייסות של חברי התנועה לעבודה

עובדות ליד פס ייצור בתעשיית המזון (צילום: אבי אוהיון, לע"מ)

שוויון לא מתחיל בגיל הפרישה

בתוחלת החיים. לאור ההשלכות של העלאת הגיל ופוטנציאל הפגיעה בחלק מאוכלוסיית הנשים, לפני כל העלאה נוספת של גיל הפרישה יש לערוך דיון מקצועי וציבורי תוך בחינת השלכותיו על שוק העבודה. ולא פחות חשוב: יש להוציא את התוכנית מחוק ההסדרים ולקיים דיון ציבורי מקיף. מדוע מתנגדים ארגוני הנשים להעלאת גיל הזכאות של הנשים? לכאורה, תקופת תעסוקה ארוכה יותר משמעה קצבת זקנה ופנסיה תעסוקתית גבוהות יותר. התשובה היא שבקרב נשים בנות 50 ומעלה, רבות כבר לא נמצאות בשוק העבודה וסיכוייהן להשתלב מחדש בשוק זה קלושים. מספרן בכל שנתון הוערך עוד לפני מגפת הקורונה ב-3,300, ונתון זה צפוי לעלות עקב המשבר בשוק העבודה. כלומר, מדובר בעשרות אלפי נשים שנפלטו משוק העבודה ולא צפויות להשתלב בו יותר.

יש לדאוג לפיצוי

אם אכן יועלה גיל הזכאות לפנסיה כפי שהוחלט השבוע, יצטרכו נשים אלה להמתין שלוש שנים נוספות, על פי חוק ההסדרים שאושר, עד לקבלת קצבת הזקנה. נוסף על כך, ישנן נשים חסרות מיומנויות תעסוקתיות מתגמלות אשר יכולות להתפרנס רק אם יקבלו, בנוסף לשכרן הנמוך, גם קצבת זקנה. מחברות המסמך סבורות שחייבים לתת פיצוי לשתי קבוצות עובדות אלה.

עוד מוצע במסמך מתווה לנשים מבוגרות הנפגעות מהעלאת גיל הפרישה: לנשים בנות 50 ומעלה, שכבר נפלטו משוק העבודה וסיכוייהן להשתלב בו קלושים, יש להעניק קצבת קורונה זמנית המפצה על קצבאות הזקנה שיפסידו אם יועלה גיל הזכאות. כמו כן, לנשים הזקוקות הן לשכר הזעום שהן מקבלות והן לקצבת זקנה, מוצע מענק עבודה מוגדל. ועוד: לעובדות מגיל 57 ומעלה, שנפלטו משוק העבודה לפני הקורונה או במהלכה, מוצעת הרחבה של הזכות לדמי אבטלה ותיקון מנגנון ה"דיסריגארדר", לפיו מתבצע קיזוז בקצבת הזקנה לאזרחים ותיקים – נשים וגברים, שעדיין עובדים. רוב ההצעות הללו לא נכללו בהחלטת הממשלה.

ריקה הלוי

ממשלת בנט-ליברמן (בתמיכת העבודה ומרצ, כמובן) אישרה השבוע (2.8) את הצעת התקציב הדו-שנתי ואת חוק ההסדרים. ביום בו החלה הממשלה לדון בתקציב הניאו-ליברלי, פרסמו מרכז אדוה והאגודה לזכויות האזרח מסמך משותף העוסק באחד ממאות ההיבטים הפוגעניים בתקציב ובחוק ההסדרים האנטי-דמוקרטי: גיל הפרישה של העובדות. אין זה סוד שקיים אי-שוויון מגדרי בשוק העבודה; אך לא סביר לנסות לתקן את אי השוויון המגדרי דווקא בעת יציאתה של האישה משוק העבודה. התיקון חייב לחול על תקופת העבודה עצמה. במיוחד כאשר משמעות "התיקון" הזה היא, למעשה, פגיעה נוספת ברבות מהנשים בשוק העבודה, או באלה שכבר נפלטו ממנו.

להיצמד למתווה המקורי

למרות שהנושא לא קודם עד כה בשל שורה של מחלוקות משמעותיות, משרד האוצר בשלו: לדידו, מוכרחים להעלות את גיל הזכאות לפנסיה של נשים מ-62 ל-65, ולעשות זאת עכשיו. למה? מאז 2012 כשל האוצר בהעלאת גיל הזכאות לנשים וזכותן ללחץ של ארגוני הנשים וחברות כנסת, וכן בשל חילוקי דעות בין חברי כנסת. תחילה דובר על העלאת גיל הזכאות של הנשים מ-62 ל-64 (כשאנשי האוצר מקווים להעלותו מאוחר יותר לגיל 67, כדי להשוותו לגיל הזכאות של הגברים). אבל כעת מבקש משרד האוצר פיצוי על "הזמן האבוד" ולכן מנסה לקדם את המהלך במסגרת חוק ההסדרים, ולהעלות את גיל הזכאות לפרישה ל-65 מיד.

בשנים האחרונות דובר רבות על כך שבשל הפגיעה הצפויה של העלאת גיל הפרישה בנשים רבות, יש להציע כלים או סיוע לנשים שייפגעו. כעת חותר האוצר לקדם את העלאת גיל הזכאות מבלי להציע פתרונות אלה.

העמדה של מרכז אדוה ושל האגודה היא שיש להיצמד למתווה המקורי של העלאת גיל הזכאות של נשים – כלומר להעלות ל-64, כאשר ההעלאה תתבצע באופן הדרגתי ותתפרס על פני 10 שנים. בנוסף, "אנו מתנגדות למנגנון העדכון האוטומטי מעבר לגיל 64, כדוגמת ההצעה של האוצר להצמיד את גיל הפרישה לנוסחה המבוססת על העלייה

הפרת הסטטוס-קוו בקפריסין

תורכיה לקפריסין וכבש את החלק הצפוני של האי (36% משטחו). ב-1983 הקימה תורכיה את "הרפובליקה התורכית של צפון קפריסין". המלחמה הפכה כ-200 אלף יוונים וכ-50 אלף תורכים לפליטים.

חוק מתורכיה ומאזרבייג'ן, שום מדינה בעולם אינה מכירה ברפובליקה התורכית של צפון קפריסין. השטח נחשב ככבוש באופן בלתי-חוקי בידי תורכיה. אך כל המגעים הדיפלומטיים בין הצדדים לפתרון הסכסוך באי לא נשאו פרי. ב-2003 ערך האו"ם בקפריסין משאל עם לגבי פתרון של מדינה אחת, אך היוונים דחו זאת. מאז צירוף קפריסין לאיחוד האירופי (2008) נחשב הצפון חלק כבוש.

למרות הכיבוש, מזה שנים רבות אין בקפריסין מעשי איבה בין הצדדים וניתן לעבור בקלות יחסית מצד לצד. בין שני צדי האי מתקיימים עדיין קשרים תרבותיים, פוליטיים ומסחריים. הקפריסאים התורכים ברובם אינם תומכי ארדואן. לרבים בצפון דרכון קפריסאי המקנה להם זכויות בצד היווני וכאזרחי אירופה. ישנו גם שיתוף פעולה בין האיגודים המקצועיים בשני הצדדים. אך באותה עת, לא מאפשרת ההתנגדות התורכית לקפריסין להתקדם בפיתוח שדות הגז שלה. אי-פתרון בעיית קפריסין הוא אחת מנקודות החיכוך בין מדינות האיחוד האירופי לבין תורכיה.

אק"ל, המפלגה המתקדמת של העם העובד (הקומוניסטים) היא עדיין המפלגה השנייה בגודלה בקפריסין, אך היא מאבדת קולות בכל מערכת בחירות ומתקשה להשפיע על הצעירים. בשנים האחרונות התחזק הימין הפשיסטי (ELAM) המזוהה עם מפלגת "השחר הזהוב" הניאו-נאציזט היווני. בבחירות לפני עשור זכו הפשיסטים באחוז בודד מהקולות, אך בבחירות האחרונות זכו ב-7%.

ההיסטוריה של הסכסוך בקפריסין וכישלון כל הניסיונות להגיע להסכם שלום הם חומר למחשבה גם לגבי תבנית השלום הרצויה אצלנו. עם זאת, לכל עימות מאפיינים משל עצמו ואין להסיק מסקנות ישירות מסכסוך לסכסוך. במקרה הקפריסאי, אין עם ילידי החי תחת כיבוש קולוניאלי. שני הצדדים מקבלים, בעיקרון, את שייכותו של "האחר" לקפריסין (להוציא המתנחלים מתורכיה, בהם מציפה אנקרה את הצפון מאז 1974. אותם רואים כל הקפריסאים, יוונים ותורכים, כמתנחלים). אין לקפריסאים ניסיון טראומטי הדומה למלחמות הרבות ולאלימות היומיומית שקיימת בארץ, ולא ניסיון מר של שלטון כיבוש מתמשך.

בקפריסין נכלל בתודעת הסכסוך מרכיב המכונה "הלאומיות הגדולה". לפי תפיסה זו, הלאומיות המקומית היא חלק מפן-לאומיות גדולה יותר (מרכיב זהות דתי-תרבותי-לשוני), והסכסוך המקומי הוא חלק מסכסוך במישור ציוויליזציוני (התרבות היוונית-ביזנטית-נוצרית מול התורכית-עות'מאנית-מוסלמית).

בעיקרון, הימין היווני בקפריסין תומך בשקט, אך לא בפה מלא פן יואשם בויתור על חלקי מולדת, בסטטוס קוו של שתי מדינות. הימין הקיצוני חולם עדיין על "יוון הגדולה" (הפן-יווניות). השמאל בקפריסין חותר לפתרון של מדינה משותפת ודמוקרטית של קפריסאים יוונים ותורכים. זו עשויה להיות מדינה דו-קהילתית דו-אזורית (Bi-zonal bi-communal state), או אולי קונפדרציה.

אבישי ארליך

בקפריסין מרימה הקורונה את ראשה שוב. האי, שכלכלתו מבוססת ברובה על תיירות, נאלץ להתמודד עם צמצום ניכר במספר הנכנסים אליו. הקיץ הלוהט והמבהיל של קפריסין חם השנה עוד יותר נוכח הודעתה של תורכיה (20.7) בדבר פתיחתה (סיפוחה) של "העיר האסורה" וארושה למדינה התורכית של צפון קפריסין. זה צעד חד-צדדי נוסף של נשיא תורכיה רג'פ טאיפ ארדואן בדרך לחלוקת האי לשתי מדינות. וארושה היא פרבר קייט עתיר מלונות המתנשאים מעל החוף החולי הזהוב סמוך לנמל פמגוסטה. בשנת 1974 כבש את העיירה הצבא התורכי. עם זאת, תורכיה הכירה בעיירה כשטח יווני, ולכן גידרה אותה מכל צדדיה והכריזה עליה שטח צבאי סגור. כיום זו עיר רפאים ריקה ומתפוררת. כעת, אחרי 47 שנה, יפתח שוב חלק קטן של העיר. כל שניתן היה לבזוז בה נבזז כנראה לפני שנים רבות. ארדואן מתרץ את סיפוח העיר בהיעדר התקדמות במו"מ לשלום. עקב הסיפוח, תהיה העיר חלק מהאזור התורכי, אך בעלי רכוש יוונים יוכלו עדיין להגיש תביעות לפיצוי על רכושם שהוחרם. מעטים אולי אפילו יפוצו.

קפריסין עברה משליטה עות'מאנית לשליטה בריטית ב-1878 וזכתה בעצמאותה מבריטניה ב-1960, לאחר מאבק לשחרור לאומי בו השתתפו השמאל וגם הימין. לבריטניה יש, עדיין, שני בסיסים צבאיים באי. שתי קבוצות האוכלוסייה העיקריות בקפריסין הן רוב יווני ומיעוט תורכי (בצד היווני יש עוד כמה מיעוטים קטנים, פרו-יווניים). עם הקמת הרפובליקה של קפריסין הונהג בה משטר דמוקרטי נשיאותי עם הפרדת רשויות ומנגנונים של בלמים ואיזונים בין שתי הקהילות. הנשיא היה יווני, סגנו תורכי ושניהם נבחרו ישירות בידי קהילותיהם. למיעוט התורכי ניתנה גם זכות וטו רחבה על החלטות חקיקה בפרלמנט ועל החלטות הנשיא. קפריסין הייתה אמורה להיות מדינה אחת, דמוקרטית ודו-לאומית. הארכיבישוף מקאירוס השלישי, ראש הכנסייה האורתודוקסית באי, היה נשיא קפריסין הראשון מהכרות העצמאות ועד חלוקתה ב-1974.

בקרב היוונים הקפריסאים היו שתמכו באיחוד קפריסין עם יוון (אנוסיס), וזאת בהשפעת הלאומנות הפן-יוונית. הלאומנים לא כיבדו את ההסכמים עם המיעוט התורכי ויזמו שינויים בחוקה. ב-1964 החל גל אלימות קשה נגד התורכים מצד הארגון EOKA-B (בראשות הקולונל היווני גריבאס) שהוביל טיהור אתני של כפרים ושל ערים מעורבות. שתי הקהילות התקבצו באזורים הומוגניים נפרדים. מיליציות לאומניות תורכיות ניהלו אף הן פעולות טרור ופוגרומים נגד יוונים. כך שמטה האלימות, באמצעות הפרדת האוכלוסייה, את הבסיס לקיומה של מדינה משותפת.

באפריל 1967 תפסה את השלטון ביוון השסועה ממלחמת אזרחים חונטה ימנית של קולונלים. החונטה עצרה, עינתה ורצחה אלפים ביוון. החונטה השתמשה במחתרת הקפריסאית EOKA-B לקידום רעיון האנוסיס, על אף התנגדותן המוצהרת של תורכיה ושל בריטניה. נשיא קפריסין מקאירוס סבר שאין אפשרות לאיחוד עם יוון ונשען על ברית עם השמאל. בתגובה חוללה החונטה ב-1974 הפיכה נגדו בעזרת EOKA, יחידות הצבא היווני בקפריסין והמשמר הלאומי הקפריסאי. מנהיגי שמאל רבים נרצחו, מקאירוס נמלט ללונדון, ואישים אחרים נאלצו גם הם לברוח מקפריסין. בעקבות ההפיכה פלש צבא

כהן וג'רי גרינפלד, אשר הסכימו עם החלטת תאגיד יונילבר העולמי להפסיק לשווק את מרכולתה בהתנחלויות, מזכירה במקצת את השאלה ששאל דרור מורה את אינדיק ורוס: "כל המתווכים האמריקאים הם יהודים. מה זה אומר?". אינדיק ורוס הנבוכים הסבירו כי יהדותם ודאגתם לישראל הניעו אותם להשקיע שנים במשא ומתן, תוך ניסיון עקר להשפיע על עמדות ההנהגה הישראלית. לכאורה הייתה זו הונאה: השליחים האמריקאים הרי ידעו בזמן אמת כי "תהליך השלום" לא מניב דבר וכי המצב בשטח מסלים.

אחרי עשרות מבצעים רצחניים בעזה ובגדה המערבית, כשאלומות המתנחלים משתוללות ופלסטינים נהרגים שוב ושוב, כלום תהליך השלום הוא יותר מאחיות עיניים? הייתכן שהמשא ומתן בין ישראל לפלסטינים נועד ליצור תחושת שווא של התקדמות לשלום, או אולי, למרק את המצפון הישראלי והאמריקאי? לאינדיק ולרוס אין מענה לשאלות אלה.

לדבריהם, הם נותרו המומים מהתנהגות הישראלים והפלסטינים במהלך תפקידם כמתווכים אמריקאיים. להבנתם האוריינטליסטית, הבעיה נעוצה במזרח התיכון אשר "פועל לפי כללים שונים". הם כמובן לא נותנים את דעתם לאי-השוויון הקיצוני ביחסי הכוח בין הכובש הישראלי לנכבש הפלסטיני, או לחיבוק הדוב האמריקאי שניתן לכל ממשלה ישראלית באשר היא.

בעזרת המרואיינים, חתר דרור מורה לפענח את הפסיכולוגיה של ההנהגה הישראלית וההנהגה הפלסטינית. הוא מראה כי שתי ההנהגות נהנו מתמיכת האליטות האקדמית והכלכלית, ברוח הסכמי אוסלו מ-1993, אשר נוסחו וכווננו בין אקדמים ישראליים ופלסטיניים ולאחר מכן חתמו עליהם בזריות ההנהגות הפוליטיות.

יורר הרשות הפלסטינית מחמוד עבאס (אבו מאזן) מוצג בסדרה כמנהיג חלש, פוחד וחוסר משמעות. עבאס, ראש הממשלה אהוד אולמרט ושרת החוץ ציפי לבני פיתחו מערכת יחסים אישית טובה, אך חזרו על הטעויות של קודמיהם. מהסדרה עולה כי האמריקאים האמינו בתמימות שבכוחה של מערכת היחסים האישית בין המנהיגים להחליף את ההסכמה בסוגיות הפוליטיות המהותיות.

בראיון לקראת יציאת הסדרה אמר מורה: "הבנתי שהדבר שהכי פחות התעסקו איתו בתהליך השלום הוא מה שאני קורא לו הגורם האנושי. הכוונה היא למערכות היחסים הבין אישיות שהיו בין המנהיגים ועד כמה זה השפיע על התהליך עצמו". אולם "הגורם האנושי", המתמקד באישים ובמה שנאמר בחדרי חדרים, מפספס את העיקר מבחינת שני הצדדים: עצם קיומו של משא ומתן. בהישג זה הסתפקו ההנהגות. ומדוע בחרה ההנהגה האמריקאית לתווך בין הישראלים לפלסטינים? "שלום במזרח התיכון הוא תמיד נושא אטרקטיבי, זה נושא סקסי מאוד, אני לא זוכר אף מזכיר מדינה שלא רצה להיות מעורב במזרח התיכון", העיד ג'מאל הלאל, המתורגמן של המשלחת האמריקאית. הדיון בסלע המחלוקת לא היה עיקר המפגשים – הנאומים הפומביים והתמונות לתקשורת היו.

העדויות והסיפורים של המתווכים האמריקאים ממחישים עד כמה לא הבינו כלל (או לא רצו להבין) את הסכסוך הישראלי-פלסטיני. אם וכאשר ישוב להתנהל "תהליך השלום" בחסות וושינגטון, אפשר לשער בביטחון רב כי יוביל לאותן תוצאות. אשר לפלסטינים, אלה ימשיכו לשלם את מחיר הכיבוש הישראלי, המגובה בתמיכת המעצמה האימפריאליסטית.

זוהר אלון

סדרה תיעודית בערוץ 8 הכיבוש הנמשך והגורם האנושי

הסדרה התיעודית החדשה "הגורם האנושי", המשודרת בערוץ 8 של הוט, עוסקת בעשורים של משא ומתן כושל בין ישראל לפלסטינים מנקודת מבטם של המתווכים האמריקאים: דניס רוס ומרטין אינדיק. שניהם תיווכו במשך שנים בין ראשי הממשלה יצחק רבין, שמעון פרס, אהוד ברק, אהוד אולמרט ובנימין נתניהו לבין המנהיגים הפלסטיניים יאסר ערפאת, סאיב עריקאת וחנאן עשראוו. רוס ואינדיק מבקשים להכות על חטא ולהסביר היכן נכשלו. אך כישלונם הצורב הוא במידה רבה כישלון ידוע מראש. באחד הרגעים המעניינים בסדרה הארוכה והמקיפה של היוצר דרור מורה, מספר אינדיק כי שאל את ברק ואת ערפאת בתום השיחה הסגורה ביניהם על מה הסכימו בענייני ירושלים, הפליטים והגבולות. מדיווחו עולה כי השניים דיברו במשך ארבע שעות אך לא הגיעו להסכמה כלשהי בסוגיות הליבה של הסכסוך.

הסערה האחרונה סביב גלית בן אנד ג'ריס, מיסודם של בן

עובדי המסך נגד הון-שלטון

עובדים בתחומי הקולנוע והטלוויזיה הפגינו ביום חמישי (29.7) במגדל שלום בתל אביב, שם נמצא משרד התקשורת, נגד המלצות ועדת פולקמן לצמצם את מחויבותה של הטלוויזיה המסחרית להשקעה ביצירה מקורית ומקומית. במחאה השתתפו ארגון השחקנים שח"ם, איגוד הבמאים והבמאים, איגוד תסריטאי הקולנוע והטלוויזיה ואיגוד "אקט" של עובדי הקולנוע והטלוויזיה.

המפגינים קראו: "הון, שלטון, עולם תחתון", "יצירה מקורית בערבית ובעברית", "חקלאים ויוצרים – אותה מהפכה". לאחר מכן פרצו לתוך הבניין ועלו לקומה התשיעית, בה יושב משרד התקשורת, ודרשו להיפגש עם מנכ"לית המשרד.

מתאר את השלב הראשון, כשהקטינים נשלפים מהמיטה באמצע הלילה. השפה של גילי צבעונית, ילדית ומחבבת, אך משלבת שפה מבוגרת ואלימה: היא ציירה ילד מפוחד במיטתו, כשאת החלק המרכזי באיור עוטפת מסגרת ורודה שנפרצים מתוכה שני רובים המכוונים אליו. האיורים מתפרסמים בינתיים רק בפייסבוק ובאינסטגרם. עד כה נחשפו אליהם מאות אלפי ישראלים. בשלב הבא יוצגו האיורים בתערוכה.

נמרוד עובד

לדף הפייסבוק של הורים נגד מעצרי ילדים:

<https://www.facebook.com/ChildDetention>

סיפורו של ילד פלסטיני בן 12 שהוכה ונשלח ל-16 ימי מעצר

מתחקיר שפרסם בצלם עולה כי ילד פלסטיני בן 12, סנדר מוקבל מבית אומר שבשטחים הפלסטיניים הכבושים, הוכה, נחקר באלימות ונכלא ל-16 ימי מאסר. ב-30 במאי השנה, בסביבות 3:00 לפנות בוקר, נכנסו כעשרה חיילים לבית משפחת מוקבל שבבית אומר, מצפון לעיר חברון. החיילים העירו את בני המשפחה וערכו חיפוש אלים בבית. בסיומו מסרו להורים זימון לחקירה של בנם סנדר בן ה-12, שלן באותו לילה אצל בני דודיו במחנה הפליטים אל-ערוב. החיילים דרשו שהוא יתייצב לחקירה תוך כמה שעות.

בסביבות שמונה וחצי בבוקר הגיעו מוחמד מוקבל, בנו סנדר וגיסו עבד אל-חאפז אבו שמעה לתחנת משטרת עציון, שם נחקרו האב ובנו בנפרד. סנדר בן ה-12 נחקר ללא מבוגר מטעמו לצידו, ומבלי שניתנה לו אפשרות להתייעץ עם עורך דין. בשלב מסוים הוא ראה את אביו בחצר כשהוא מעולף. הוא ניסה לגשת אליו, ואז היכה אותו אחד השוטרים.

משם נלקח סנדר למתקן כליאה, בו הוחזק עד למחרת בבוקר בתא קטן וחשוך, עם מזרון ספוג מים שטפטפו מהתקרה, ללא מזון ושתייה וללא אפשרות להתקלח ולהחליף בגדים. בבוקר, לאחר לילה בלי שינה, הוא הועלה על ג'יפ צבאי ולאחר כמה שעות הורד בכלא מגידו (סמוך לצומת מגידו בתחומי מדינת ישראל), שם אכל לראשונה מאז נעצר. במהלך שהותו במגידו, היכו סוהרים את סנדר ושברו את אפו.

בימים שלאחר מכן נערכו שישה דיונים בבית המשפט בעניינו, בהם השתתף סנדר באמצעות זום. בית המשפט אישר את עסקת הטיעון שנערכה בין הצדדים, לפיה נגזרו עליו 31 ימי מעצר וקנס כספי בסך 2,000 שקל. עם זאת, סנדר שוחרר לאחר 16 ימים.

עם שחרורו נלקח סנדר למחסום ג'למה, שם ננטש לבדו, מבלי שאיש מהרשויות טרח להודיע להוריו ששוחרר. הוא נאלץ לפנות לצעירים זרים שנמצאו במקום ואלה עזרו לו ליצור קשר עם אביו ולהגיע לאזור רמאללה, שם המתין לו אביו והסיעו הביתה.

לדברי בצלם, "המקרה של סנדר חריג רק בשל גילו הצעיר. אולם הוא אינו חריג בנוגע לנערים בכלל ברחבי הגדה, הנתונים לשגרת החיים האלימה שכופה עליהם הכיבוש. מדי שנה עוצרת ישראל מאות קטינים פלסטינים, תוך הפרה שיטתית ומערכתית של זכויותיהם – החל במעצרים, דרך החקירה ועד ההליך המתקיים בבית המשפט הצבאי לנוער. ישראל מתהדרת אמנם בחוקים ובנהלים שנועדו לכאורה לשמור על זכויות הקטינים – אך מדובר בלא יותר ממראית עין, שנועדה להעניק לגיטימציה לפגיעות הקשות בהם".

איור של אורית ברגמן על מניעת המפגש בין הקטין לעורכי ולעורכות הדין שלו. תחושות של בדידות עצומה, תסכול וייאוש (ציולם: אורית ברגמן)

הורים נגד מעצרי ילדים מפגש בין אמנות לזכויות אדם

פעילות "הורים נגד מעצרי ילדים" מפרסמות מדי חודש איור המתאר את אחד משמונות שלבי המעצר של הילדים הפלסטינים. "איור מספר סיפור, אך גם מעביר מסר רגשי שתופס את תשומת הלב", אמרה נירית בן-חורין, מייסדת ויו"רית הורים נגד מעצרי ילדים. "איור טוב מצליח להעביר את התחושות של הילדים העצורים: אימה ופחד, בדידות, חוסר אונים, חרדה וייאוש. אני באה מעולם של עיצוב ומאמינה בכוחם של דימויים ויזואליים להעביר מסר ולעורר בנו רגש".

בין המאירים שלוקחים חלק בפרויקט: רות גילי, מרב דקל-סלומון, איתי רווח, אורית ברגמן, חנן קמינסקי, מרינה גרצ'אניק, רומי אלכוב ואיציק רנט. מנכ"לית "הורים נגד מעצרי ילדים" היא עו"ד מוריה שלומות, חברת מועצת העיר ת"א-יפו מטעם "אנחנו העיר". "נמשיך להיאבק להפסקת מעצרי ילדים" – מסרה שלומות (ר' סיפורו של ילד בן 12 שנעצר בעמוד זה), והוסיפה שתוך שעות הגיעה מגבית מקוונת להפצת האיורים ליעדה.

עו"ד שלומות ובן-חורין, שהיא עובדת סוציאלית, שוחחו לפני כמה חודשים עם המעצב להב הלוי כדי למצוא דרכים להגיע לקהל רחב יותר, מעבר לטקסטים ולפוסטים בפייסבוק. "חשבנו יחד איך להציג את הנושא באופן חזותי כדי ליצור אצל הצופה חוויה רגשית מטלטלת", הסבירה בן חורין ל"הארץ". הן פנו למאירות רות גילי, אורית ברגמן ומרב דקל סלומון, ולמעצבות לי אדר ותמר הוניגמן, וגיבשו רשימת מאירים. אלה יצרו סדרה של איורים הקרויה "סיוט בשמונה שלבים", הממחישים את שלבי המעצר של הילדים, כשכל שלב הוצג בידי מאייר בכיר. האיור הראשון למשל, של גילי,

נלחמים על הבית

לאחר שנורה והופקר למותו, מיהרו השר לביטחון פנים גלעד ארדן ומפכ"ל המשטרה יעקב אלשיך להשחיר את שמו של המורה שנרצח. גורמי ימין בתקשורת לא היססו לתייג אותו כמחבל, חרף שלל הראיות על אלימות השוטרים. עתירת המשפחה הוגשה בשנה שעברה נגד החלטתו של פרקליט המדינה דאז שי ניצן לסגור את תיק החקירה של מח"ש בנושא. לפי פרסום ב"הארץ", פרקליטות המדינה ביקשה מבית המשפט העליון, בצעד חריג, להתעלם מחוות דעתו של ראש מח"ש לשעבר שקבע כי התקרית באום אל-חיראן ב-2017 לא הייתה פיגוע. לטענת הפרקליטות, מסמך חוות הדעת של ראש מח"ש לשעבר אורי כרמל, "אינו קביל לשמש כראיה בהליך משפטי".

ח"כ כסיף נואם בהפגנת תושבי גבעת עמל, 1.8 (צילום: זו הדרך)

מאות הפגינו השבוע (1.8) נגד הפינויים הצפויים בשכונת גבעת עמל בצפון תל-אביב. המפגינים צעדו מגבעת עמל לדרך נמיר וחסמו את הכביש הראשי. בזעם קראו המפגינים: "גבעת עמל נלחמת על הבית", "חולדאי תתפטר, גבעת עמל שווה יותר" ו"בלי פיצוי אין פינוי".

ח"כ איתמר בן גביר (הציונות הדתית) הגיע להפגנה, אך סולק בצעקות "כסף לשכונות ולא להתנחלויות" ו"גזען". חברי הכנסת עופר כסיף (חד"ש – הרשימה המשותפת) ונעמה לזימי (העבודה), ח"כ לשעבר דב חנין (חד"ש) וחברת מועצת העיר ת"א-יפו שולה קשת (עיר לכולנו) השתתפו בהפגנה. ח"כ כסיף נפגש (29.7) עם שר השיכון זאב אלקין ודרש למנוע את פינויים של תושבי גבעת עמל. בפגישה הסביר כסיף את מצבם הקשה של התושבים ואת העוול שנעשה להם. השר אלקין השיב שאין ביכולתו לסייע "כי מדובר בקרקע פרטית". "הנושא נידון בבית המשפט, שאישר את הפינוי", הוסיף אלקין. חרף התשובה השלילית של השר, שב ח"כ כסיף ופנה לממשלה במטרה למנוע את הפינוי ובכל מקרה להבטיח פיצוי הולם לתושבים. "קורת גג היא זכות יסוד – ולא פריבילגיה", הדגיש.

נדחה הדיון בעתירה של משפחת הנרצח מאום אל-חיראן בנגב

נדחה הדיון שאמור היה להתקיים השבוע (2.8) בבית המשפט העליון בעתירה של בני משפחתו של יעקוב מוסא אבו אלקיעאן, שרצחו שוטרים במהלך פינוי הכפר אום אל-חיראן בנגב. מבית המשפט העליון נמסר לעותרים כי הדיון יתקיים ב-9 בספטמבר. הוועד הציבורי נגד עינויים ועדאלה, המייצגים את העותרים, ביקשו מהציבור להגיע באותו יום ולהפגין בפתחו של בית המשפט.

בליל ה-18 בינואר 2017 הגיעה משטרת ישראל לפנות את הכפר הערבי-בדואי בנגב. יעקוב אבו אלקיעאן, מורה ומחנך תושב הכפר, נהג במכוניתו כאשר נורה בידי השוטרים. אבו אלקיעאן נפצע, איבד שליטה על המכונית ודרס למוות את השוטר ארז עמדי לוי. הרכב נעצר אך איש לא ניגש לטפל באבו אלקיעאן, שמת מפצעיו לאחר דקות ארוכות.

מועדון הגדה השמאלית

אחד העם 70, ת"א

פתיחת התערוכה של אור פירסט

"יומן בין אושר לכאב"

יום חמישי, 5.8, בשעה 20:00

מועדון הקולנוע

בית קברות מופאר / אפיצ'אטפונג וויראסתקול

2015, תאילנד, 122 דקות (תאילנדית; תרגום לעברית)

יציג את הסרט וינחה עפר ליבוגל

מוצ"ש, 7.8, בשעה 20:00

סולידריות עם ח'אן אל-אחמר

הרצאה על הפרויקט "לועבה חילוואה" ומכירת

בובות

יום שני, 9.8, בשעה 20:00

"אנחנו העיר" ותנועת "אחותי"

הפגנה בדרישה לסגירת התחנה המרכזית בת"א

יום רביעי, 4.8, בשעה 18:30; סלמה פינת צמח דוד

חד"ש - סניף ת"א

אסיפה שנתית בהשתתפות ח"כ איימן עודה

יום שלישי, 10.8, בשעה 19:00; אחד העם 70, ת"א

השבוע באתר "זו הדרך"

מאבק עובדי אלפא, סכסוך עבודה בבנק לאומי, חוק פמיניסטי עבר בקריאה ראשונה, ועוד...

zoha.org.il